

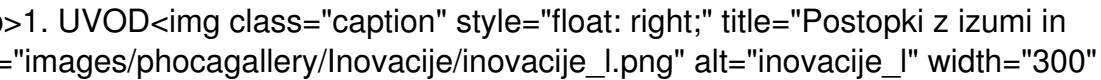
P O R O ? I L O

INOVATORSKA DELAVNICA ZA NVO

◆Postopki z izumi in inovacijami◆

Fakulteta za strojni◆tvo,
A◆ker?eva 6, Ljubljana, 9. marec 2010, ob 17:00 uri

Delavnica je izvedena v predavalnici ◆Leskovarjeva soba◆, v 1. nadstropju Fakultete za strojni◆tvo, A◆ker?eva cesta 6, Ljubljana, dne 9. marca 2010, z za?etkom ob 17:00 uri - po predvidenem programu in sicer:

1. UVOD2. OD IDEJE DO NOVOSTI

3. TIPSKE OBLIKE INOVIRANJA (izdelki, tehnologije, storitve);

4. VPRA◆ANJA IN ODGOVORI - RAZPRAVA

Delavnico sta vodila:

- Marijan Stele, univ. dipl. patentni in kem. teh. in◆. in

- Milan Cizl, univ. dipl. str.in◆

Ad. 1. UVOD

Izvajalca sta poudarila pomen in◆enirskega inovatorstva za razvoj gospodarstva in blaginjo dru◆be. Potrdila sta ◆resnico◆ direktorja VDI, dr. Williija Fuchsa: ◆Nem◆ki narod je hvale◆en, predvsem in◆enirjem - za blaginjo nem◆ke dru◆be. Inovatorji so tisti, ki lahko zasnujejo nove produkte in tehnologije z visoko dodano vrednostjo, ki omogo?ajo nova delovna mesta. Izpostavila sta razmere na podro?ju inovatorstva v Republiki Sloveniji ter jih primerjala z razmerami v ◆starih◆ ?lanicah EU. Splo◆na ugotovitev: v Sloveniji ni ustreznega podpornega okolja za inovatorstvo, inovatorje in pravno za◆?ito avtorskih - patentnih pravic. Postopki so dragi in dolgotrajni, zato se redki inovatorji odlo?ajo, da postopke za◆?ite izpeljejo - do konca! O pogojih za delovanje inovatorjev in slabih razmerah nazorno pri?ajo statisti?ni podatki o ◆tevilu inovatorjev na 100 tiso? prebivalcev (Slovenija je na ◆repu◆), zaskrblijuje pa je tudi dejstvo, da ◆tevilu prijavljenih oziroma pridobljenih patentov v Sloveniji zadnja leta - vztrajno pada.

Kot primeri dobrih praks so bili predstavljeni modeli v nekaterih dr◆avah EU (◆vica, Irska), ki svojim inovatorjem omogo?ajo ◆razvoj◆ patenta v ◆off shore◆ conah, brez davkov torej, pri ?em jim zagotavljajo podporo ◆patentnih timov◆, ki ga sestavljajo strokovnjaki razli?nih profilov (patentni in◆enirji, inovacijski in◆eniring, inovacijski management, marketing, tr◆enje, cenilci industrijske lastnine, finan?ni in◆eniring, za transferje licenc - inovacijski posrednik). Ustanovile so t.i. ◆ekspertne skupine za preverjanje in na?rtovanje razvoja ideje◆, ki najprej ocenijo izum in izumitelja ter mu, v primeru pozitivne ocene - omogo?ijo dostop do ◆dr◆avnih skladov◆ iz katerih se financira razvoj in realizacija izuma. Zanimivo je, da je praviloma ◆e v tej fazi razvoja izuma - znan proizvajalec produkta, ki izvira iz izuma.

Ad. 2. OD IDEJE DO NOVOSTI

Predstavljen je bil celoten inovacijski proces: od ideje in formalne predstavitve novosti - izuma (zapis, skica, fotografija, ...) - do za◆?ite avtorjevih pravic ter proizvodnje in tr◆enja.

Podrobno so raz?lenjene stvaritve (izum, videz oziroma oblika, znak in geografska oznaka) in pravice, ki izhajajo iz teh stvaritev (patent, model oziroma vzorec, blagovna ali storitvena znamka, geografska ozna?ba porekla blaga), ki sodijo v kategorijo ◆industrijska lastnina in pravice◆.

Ad. 3. TIPSKE OBLIKE INOVIRANJA

Udele◆enci so bili seznanjeni s tipskimi oblikami inoviranja, poudarjene so bile bistvene zna?ilnosti posameznih tipov izumov oziroma inovacij in sicer:

- **Patent** je varstvo izuma tehni?ne narave, ki mora biti nov, inovativen in industrijsko uporaben. Uporabnost izuma - patenta dolo?a trg.

- **Model** je varstvo vsakomur vidne zunanje oblike industrijskega ali obrtnega izdelka ali njegovega dela

- **Vzorec** je varstvo vsakomur vidne nove

slike ali risbe, ki jo lahko prenesemo na izdelek

- **Blagovna** oziroma **storitvena** znamka je varstvo znaka, ki je v gospodarskem prometu namenjen razlikovanju blaga oziroma storitev iste ali podobne vrste.

Za **stvaritev** je združena pravica in sicer:

Stvaritev
Pravica , ki izhaja iz te pravice
Izum
Patent
Videz (oblika)
Model (vzorec)
Znak
Znamka (blagovna ali storitvena)
Geografska oznaka
Geografska označba porekla blaga

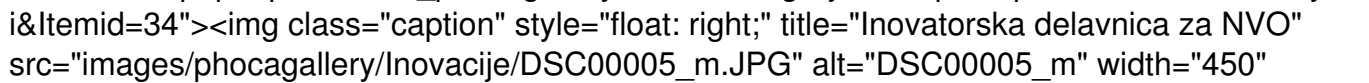
Ad. 4. VPRAŠANJA IN ODGOVORI - RAZPRAVA

Med izbrano in zanimivo razpravo so se izoblikovala stališa, da je patentni sistem zgrešen in predrag ter da ne omogoča prave patentne zaščite.

Udeležencem je bilo priporočeno, da svoje izume avtorsko zaščitijo (avtorska zaščita velja 5 let), medtem pa naj svoje izume na skrivaj razvijajo, o izumu pa naj seznanijo čim manj tretjih oseb, saj se ideje sploh ne da zaščititi.

ZAKLJUČEK:

index.php?option=com_phocagallery&view=category&id=3:postopki-z-izumi-in-inovacijami&Itemid=34

 Na Inovatorski delavnici za NVO so se udeleženci seznanili z razmerami na področju inovacijske dejavnosti, vrstami izumov in postopki za zaščito - varstvo pravic izumiteljev. Na konkretnem primeru so ocenili idejo in opredelili vrsto izuma, njegovo uporabno in okvirno tržno vrednost ter izbrali pot do zaščite pravic izumitelja.

Predavateljica sta predstavila zakonske podlage, ki urejajo to področje ter posredovala nekaj koristnih napotkov inovatorjem za zaščito, razvoj in trženje izumov. Podala sta tudi nekaj domačih in tujih naslovov, ki inovatorjem nudijo pomoč (Urad za intelektualno lastnino www.uil-sipo.si; European patent organisation - www.epo.com;

www.epo.com; WIPO - World intellectual property organisation - <http://www.wipo.int>);

Vsi udeleženci Inovatorske delavnice za NVO so pridobili dovolj znanj in informacij, da opredelijo vrsto, izuma, izvedejo postopek zaščite pravic izumitelja in izum razvijejo do stopnje prototipa ali poskusne proizvodnje, seveda ob pomoči in podpori organizacij, ki se vrsto let poklicno ali prostovoljno ukvarjajo z nudenjem pomoči inovatorjem.

Na delavnici je bilo uporabljeno gradivo, ki je navedeno kot priloga:

Delavnica je bila zaključena ob 20:20 uri.

Veš slik lahko najdete v **fotogaleriji**.

Priloge:

- **Brošura: Postopki z izumi in inovacijami**
- **Anketni list**
- **Evalvacijski list** (Ocena tematskih sklopov delavnice)
- **Zgibanki** (zelena in bela)
- **Lista prisotnih**

GRADIVO ZA INOVATORSKO DELAVNICO

Inovatorska delavnica

Zveze strojnih inženirjev Slovenije

Ljubljana, 9.3.2010

POSTOPKI Z IZUMI IN INOVACIJAMI

center;">Izvajalca: Marijan Stele, univ. dipl. pat. in kem. teh. in ◆ ter Milan Cizl, univ. dipl. str. in ◆.

<p>1. UVOD</p> <p style="text-align: justify;">◆ vrsto let se na vsakem koraku govori o vi◆ji dodani vrednosti, visokotehno◆kih izdelkih in gospodarski rasti. S temi pojmi praviloma operirajo politiki in gospodarstveniki, vendar pa ponavadi ne povedo bistva: hitra gospodarska rast je neposredno odvisna od sposobnosti gospodarstva, da ustvarja nove ideje in jih tudi ?im hitreje uvaja. Lahko bi rekli, da je gospodarska rast sinonim za ustvarjalnost. To pa so, kot bomo videli, invencije, inovacije in izbolj◆ave. Samo to je motor gospodarske mo?i. So?asno pa ustvarjalnost bistveno vpliva na ugled in◆enirskih poklicev. Ker je, kot bomo ◆e videli, v Sloveniji ustvarjalnost ovirana, so tudi in◆enirski poklici ustrezno neugledni. In ta vzrok ter posledica se medsebojno pospe◆ujeta v nekak◆no spiralo, medtem ko trg osvajajo tisti narodi, ki so inventivni. Imeti trg namre? pomeni vladanje (oblast) inventivnega nad neinventivnim.</p> <p style="text-align: justify;">Nekaj osnovnih pojmov, ki smo jih in jih bomo ◆e omenjali:</p>

- ustvarjalnost: sposobnost (volja) odmakniti se od rutine oziroma ute?enega.
- invencija (iznajdba): nova zamisel. Morda obetavna, vredna za◆?ite. Ustvarjena s poklicnim ali nepoklicnim raziskovanjem, lahko namenskim ali slu?ajnostnim, tehni?nim ali drugim.
- inovacija: vsaka v praksi koristno uporabljena novost. Pogoj je, da jo za koristno ◆tejejo uporabniki in ne avtor.
- inovativno poslovanje: podjetni◆ke razmere in stil poslovanja, v katerem prevladuje inoviranje nad rutino.
- inovativna dru◆ba: dru◆bene razmere, kjer je zna?ilno, da v dru◆bi prevladajo inovativni ljudje nad rutinerju.

<p style="text-align: justify;">V Sloveniji bo kmalu 20 let, odkar si organizacije civilne dru◆be prizadevamo za pogoje, ki bi omogo?ili naj◆ir◆i razmah ustvarjalnosti. Bistvena, ◆al ◆e vedno prisotna ovira je popolno nepoznavanje problematike tako na izobra◆evalnih ustanovah vseh ravni, kot tudi na pristojnih vladnih institucijah. Profesor Bajec z EF je na primer zapisal: "Mladi raziskovalci in ◆tudentje se sploh ne zavedajo, kak◆en je postopek patentiranja, njihove pravice in obveznosti. O tem ima uporabne informacije le tisti, ki je sam ◆el skozi ta postopek."</p>

<p style="text-align: justify;">V Sloveniji mammo kar tri agencije (ARRS, TIA, JAPTI) in vrsto direktoriatov, imamo Nacionalni razvojno-raziskovalni program in kar 400 raziskovalnih organizacij, ki prejemaajo prora?unska sredstva. Samo agencije porabijo letno 5 milijonov ◆, inovatorji pa prejmejo 50.000 ◆ oziroma 1 %. Letno prijavimo 15 evropskih patentov na milijon prebivalcev, Finci pa 45 (Eurostat 2005). In pred dvajsetimi leti smo si bili s Finci prav blizu. Na◆ kroni?ni problem je, da pristojna administracija vse do danes ni dojela, da je ustvarjalnost edini klju? do uspeha. Odlo?itev ZSIS za to delavnico je gotovo prispevek k spremembi miselnosti.</p>

<p>2. NOVOSTI</p> <p class="info1">ideje:</p> <p class="tips1">- nepreverjene</p> <p class="tips1">- preverjene</p> <p class="info1">intelektualna lastnina:</p> <p class="tips1">- industrijska lastnina</p> <p class="tips1">- avtorska dela 2</p> <p class="tips1">- sorodne pravice</p> <p class="info1">financiranje razvoja</p> <p class="info1">informacijski in◆eniring</p> <p class="info1">strategija razvoja novosti</p> <p class="info1">preveritev ideje- prototip, testiranje, poskusi</p> <p class="info1">za◆?ita novosti</p> <p class="info1">cenitve - prenosi lastnine, tvegani kapital</p> <p class="info1">informacijsko tr◆enje -sistemi, borze</p> <p class="info1">marketing - predstavitve, promocija, sejmi</p> <p class="info1">financiranje izvedbe</p> <p class="info1">tr◆enje</p> <p class="info1">proizvodnja</p> <p class="info1">kooperacije, podjetni◆ki prenosi, partnerstvo</p>

<p><span class="color-6">3. SODOBNE USMERITVE IN SPODBUJANJE KREATIVNOSTI IN

USTVARJALNOSTI

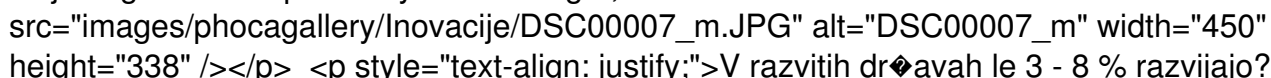
- spodbujanje idej
- strategija razvoja
- informacijski inženiring
- inovacijski inženiring
- inovacijski management
- cenitve in prenosi
- interesno panožne verige

SPODBUJANJE INOVATIVNOSTI

- vzgoja in izobraževanje
- vadba kreativnosti pri mladih
- inovacijska politika
- inovacijska infrastruktura
- mentalni treningi spodbujanja
- stimulacije in nagrade

SODOBNE METODE RAZVIJANJA NOVOSTI

Sposobnost ustvarjanja novosti in kreativno delovanje postajata vse večji odliki zaposlenih. Ustvarjalnost je zahteva današnjega vsakdana in ena najbolj cenjenih človeških vrednot. Zato povsod po svetu poskušajo izboljšati podporno okolje, uvesti nove sodobne metode razvijanja in realizacije novosti. Posebno opazen je velik napredek ustvarjalnosti na področju storitev. Vodilne države pa poskušajo tako z znanstvenimi pristopi, raziskavami in analizami praktičnih uspešnih dosežkov izboljšati učinkovitost razvijanja idej.

 Delavnica inovativnosti za NVO

V razvitih državah le 3 - 8 % razvijajo ideje uspešne na trgu, v manj razvitih pa je teh manj kot 1 %. Slovenci smo nekje vmes, v zadnjem času pa se vse bolj približujemo povprečju manj razvitih, kar kaže tudi na stalno padanje na evropskih (38. mesto) in svetovnih (58.) lestvicah inovativnosti in konkurenčnosti.

Sodobne metode in načini razvijanja idej temeljijo na strokovnih temeljih in praktičnih izkušnjah ob uporabi sodobnih znanj in orodij.

Značilne so naslednje razvojne stopnje sodobnega razvijanja novosti:

- oblikovanje strateškega programa razvoja in realizacije novosti,
- informacijski inženiring preverjanja novosti,
- inovacijski inženiring,
- inovacijski management,
- finančni inženiring,
- proizvodnja, kooperacije, partnerstvo, transferji in licence

OBLIKOVANJE STRATEŠKEGA PROGRAMA RAZVOJA NOVOSTI

Izvajajo strokovne skupine (patentni inženir, manager, tržnik, finančnik, strokovnjak s področja novosti), ki v sodelovanju z izumiteljem ocenijo novost, njeno tehnično - tehnološko izvedljivost in uporabnost. Strokovna skupina oceni možnosti in sposobnosti samega izumitelja in katero pomoč potrebuje, kdaj in v kakšni obliki. V večini držav je ta strokovna ocena osnova za nadaljnji razvoj in vključevanje 4 različnih oblik državnih, regionalnih in lokalnih pomoči in vključevanje podpornega okolja v razvoj novosti. Pri nas delni program izvajajo v tehnoloških parkih (Ljubljana, Maribor, Nova Gorica).

INFORMACIJSKI INŽENIRING

- Službe za ugotavljanje novosti v stanju tehnike in storitev s pomočjo sodobnih informacijskih orodij, specializiranih baz podatkov in informacij.
- Informatiki s pomočjo strokovnjakov specialistov ugotavljajo stanje novosti v primerjavi s podobnimi dosežki s področja industrijske lastnine, statistike, tržnih in poslovnih informacij.
- Ocena novosti in primerjalnih prednosti je običajno osnova za nadaljevanje razvoja ideje.

INOVACIJSKI INŽENIRING

omogoča izumitelju v inovativnem okolju in storitveno svetovalnem okolju kot so inkubatorji, inovacijski centri, tehnološki parki in inovacijske offshore cone, da pod

strokovnim vodstvom in s sodobnimi tehnologijami hitreje razvija svojo novost. S pomočjo novih znanj s fakultet in univerz in oblikovalskih veščin nadgrajuje kvaliteto svoje novosti. Najnoveje pospešene poti potekajo v inovacijskih offshore conah, kjer se oblikujejo razvojna podjetja, ki poslujejo v fazi razvoja brez poslovnih stroškov in se ob koncu razvoja opravi cenitev novosti, ki je kapitalski vložek v razvojno podjetje. Šele nato podjetje stopi v normalno poslovanje z bilanco stroškov in kapitalске vrednosti novosti.

INOVACIJSKI MANAGEMENT

- Predstavljajo izkušeni svetovalci in managerji, ki spremljajo, usmerjajo in vodijo proces razvoja novosti. Sodelujejo predvsem v časovnem zaporedju aktivnosti in pri pomembnih poslovnih, lastninskih in finančnih odločitvah.
- V svetu se bolj uveljavljajo tako imenovani poslovni strategji, ki so običajno izkušeni strokovnjaki z dolgoletnimi izkušnjami na vodstvenih, svetovalnih, finančnih in marketinških področjih.

FINANČNI INŽENIRING

- Predstavlja načrtovanje in zagotavljanje potrebnih finančnih sredstev za razvoj novosti iz različnih virov (lastni, lokalni, regionalni, državni, unijski, tuji), vključevanje tveganega kapitala z lastnimi deleži ter kooperacijske posle. Posebno pomembno je zahtevno pridobivanje nepovratnih in ugodnih finančnih sredstev preko javnih razpisov, ki jih sam izumitelj ne more pridobiti.

MARKETING

- Je eno najpomembnejših področij razvijanja novosti, saj je že časovno izvajanje marketinških aktivnosti odločilna za uspešnost novosti.
- Začeta in oblike začete novosti, sejemске in predstavitvene aktivnosti, propaganda, blagovno storitvene znamke, trženjski pristopi in oblikovanje tržnih strategij in poti so strokovno zahtevne in vplivne odločitve na poti na trg.

PROIZVODNJA, KOOPERACIJE, PARTNERSTVA, TRANSFERJI IN LICENCE

So končne izvedbene oblike proizvodnje ali izvedbe novosti, ki poteka v lastni ali kooperacijski obliki, partnerskem sodelovanju, s pomočjo prenosa tehnologij in znanja v geografskih, časovnih in poslovnih okoljih s pomočjo odstopa ali prodaje licenčnih pravic, poslovanju v offshore conah in globalnih povezavah z multinacionalnimi partnerji, vključevanju v poslovne mreže, ki celovito obvladujejo celotne poslovne procese proizvodnje in trženja novosti.

V svetu in tudi v Evropi je (tudi v manjših državah) že kar nekaj centrov in inovacijskih mrež, ki obvladujejo celotne inovacijske procese, kot Shanon /Irška, Tehnologisk/ Danska, Nokia/Finska. V Sloveniji žal še ne deluje noben od teh sistemsko organiziranih inovacijskih inženiringov.

Nekaj začetkov je v tehnoloških parkih in agenciji JAPTI, kjer Ministrstvo za gospodarstvo združuje svoje dosedanje tri centre za malo gospodarstvo, podjetniški sklad in center za tuje investicije in promocijo v tujini, ki jo bo nadgradil z inovacijsko borzo in programi aktivnosti za pospeševanje konkurenčnosti in ustvarjalnosti v malem gospodarstvu.

4. INOVACIJSKI INŽENIRING

- preveritev ideje
- informacijsko
- razvojno
- tehnično
- finančno
- uporabniško

- zasnova strategije razvoja - timsko
- svetovanje
- financiranje razvoja
- izdelava prototipa ali testiranje izvedbe
- začeta intelektualne lastnine novosti
- informacijsko trženje
- predstavitev in promocija
- marketing in trženje prenosa pravic
- propaganda novosti
- financiranje proizvodnje in trženja
- nulta serija ali testna uporaba novosti
- propagandno tržne aktivnosti
- proizvodnja in trženje

3.1. STRATEGIJA NAČRTOVANJA RAZVOJA NOVOSTI

V razvitih državah so že davno ugotovili, da je vsaka nova ideja vredna strokovnega preverjanja in pomoči avtorju, saj le novosti prinašajo kvalitetna delovna

mesta in višjo dodano vrednost.

Zato so države uvedle tako imenovane ekspertne strokovne skupine za preverjanje in naravno razvoja ideje.

Sestavljajo jo patentni inženir, strokovnjak za inovacijski inženiring, inovacijski management, marketing in trženje, specialist iz ozkega strokovnega področja, cenilec industrijske /intelektualne lastnine, strokovnjak za finančni inženiring in strokovnjak za transferje licenc - inovacijski posrednik / broker.

Ta strokovna skupina v sodelovanju z inovatorjem, izumiteljem ali avtorjem avtorske rešitve oceni novost, tržni potencial, tehnično - tehnološko izvedljivost novosti, ocenitev vrednosti, možnosti za izumitelje in transferjev.

S pomočjo teh ocen izdelava načrt razvoja, aktivnosti lastnika novosti, potrebne oblike in izvajalce pomoči lastniku. Na osnovi te ocene in načrta se inventor vključi v državno ali poslovno podporno okolje, kjer lahko koristi inovacijsko infrastrukturo in programe pomoči pri realizaciji novosti.

Pri tem ga spremlja ožja mentorska ekipa 1 -3 strokovnjakov na področjih, ki jih inventor ne obvlada in potrebne vodenje in strokovno pomoč.

Namen te strategije je prepričati vlaganja v neprimerne, neekonomične in neuresničljive novosti.

Izumitelje in inventorje, ki nimajo želja, sposobnosti in možnosti, da bi podjetniško razvili in realizirali svoje ideje, pa usmerja, da ne vlagajo svojih in drugih sredstev v nepopolno razvite in nerealizirane novosti in tako ne ogrožajo svoje in eksistence drugih v svojem poslovnem in življenjskem okolju. Dobre invencije pa se poskušajo prenesti v druga okolja z višjimi stopnjami znanja in pogojev ali v zaprte poslovne razvojne inženiring skupine, ki obvladajo celoten razvojni in poslovni sistem in sami proizvajajo in tržijo ter poberejo ves dobiček.

Država s tem vložkom poveča delež realizacije perspektivnih novosti in prepričati vlaganja proračunskih sredstev v neperspektivne in neuresničljive ideje.

Hkrati pa s tem zavaruje inventorja, ki mnogokrat ni sposoben realno oceniti svojih sposobnosti in zmoglosti.

Strategijo razvoja novosti sestavljajo :

informacijski posnetek in analiza stanja novosti, poslovne, tržne, namembne in uporabne zanimivosti novosti - inovacijski inženiring, oceno stroškov razvoja in oceno vrednosti industrijske / intelektualne lastnine, tržni potencial novosti, finančni inženiring vložka v razvoj novosti, inovacijski inženiring po razvojnih fazah realizacije novosti, način, obliko in program za izumitelje, promocije in transferjev novosti, organizacija in izvedba začetne in industrijske proizvodnje in trženja, partnerstvo, sovlaganja, kooperacije, ofifshore, transferji in licence, dopolnilni razvoj in širjenje uporabnosti razvite novosti.

3.2. KAKO OCENITI VREDNOST NOVOSTI

Ena izmed najzahtevnejših nalog, ki čakajo inovatorje, je oceniti realno in tržno vrednost novosti, saj pretirano precenjena vrednost odvrača interesente, podcenjena vrednost pa je v škodo lastnikov.

V svetu sta poznani dve osnovni metodi cenitev industrijske in intelektualne lastnine.

Prva je namenjena prenosu lastninskih pravic za izumitelje novosti, prenosu licenc, kooperacijskim in partnerskim odnosom, določitvi deležev vložkov ter investicijam.

Druga pa je namenjena vključevanju tveganega kapitala, za katerega inovator ob skupnem tveganju odstopi vlagatelju delne ali vse lastniške pravice za izumitelje novosti.

Ideje, prenos znanj- know how in tehnološke, tehnološke in storitvene izboljšave se ne cenijo po teh metodah, ampak se za prodajo s pogajanjem med ponudniki in kupci oblikuje tržna pogodba.

Poseben status imajo izboljšave in izumi zaposlenih v gospodarskih družbah in javnih družbah. To področje je urejeno s posebnim zakonom, kjer cenitev po internih pravilih opravi posebna komisija v gospodarski ali javni družbi.

Obvezni podatki in elementi za cenitve so : lastništvo,

zažita, stopnja razvoja, primerjalne prednosti novosti, evidentirani in dokazljivi stroški razvoja, področja uporabnosti, posebnosti, opravljena promocija, propaganda, priznanja in nagrade, reference, podatki o prototipih, vzorcih, modelih, atestih, proizvodnji, kooperacijskih in poslovnih partnerstvih, državnih in mednarodnih pomožeh, marketinških, tržnih, komercialnih in projektnih aktivnostih, oblikah prenosa pravic in potencialnih razvojnih možnostih.

Zato inovatorjem cenilci svetujemo natančno in sprotno evidentiranje aktivnosti, ur dela in vodenje natančne dokumentacije, računov in pogodb v celotnem procesu razvijanja novosti, saj bodo le tako ob prodaji pravic in cenitvi realno oblikovali ponudbe. Če posebno so ti dokumenti pomembni in nujni pri prodaji pravic, ko lastnik zahteva povrnitev stroškov razvoja s predplačilom ali vpisom cenitvene vrednosti v kapitalski delež gospodarske družbe.

Vrednost cenitev industrijske in intelektualne lastnine se po mednarodnih standardih poslovanja lahko vpiše kot kapitalski delež lastnika v družbi in seveda obravnava amortizacija glede na čas trajanja žite. To je posebno primerno za patente, modele, blagovne in storitvene znamke.

Večina kreativnih podjetnikov ima poleg poslovnega podjetja še tako imenovanih 8 razvojnih podjetij, kamor vpisujejo te kapitalške deleže in ta podjetja nato prodajajo.

Navodila, obrazce in dodatne informacije in nasvete za cenitve lahko zainteresirani dobijo po tel. ali telefaksu (01 83 11 925) in e-pošti.

Cenitve po mednarodno priznanih metodologijah v Sloveniji izvaja mednarodni posrednik novosti in cenilec.

Priloga 1
ELEMENTI ZA PONUDBO IN PRODAJO INOVACIJ
Priloga 1

Priloga 2
CENITVE INDUSTRIJSKE LASTNINE (PATENTOV, MODELOV IN VZORCEV IN POREKLA BLAGA)
Priloga 2

5. TIPSKE OBLIKE INOVIRANJA
Tipske oblike inoviranja

Patent je varstvo izuma tehnične narave, ki mora biti nov, inovativen in industrijsko uporaben. Njegova uporaba ne sme biti v nasprotju z moralo.
Model je varstvo vsakomur vidne zunanje oblike industrijskega ali obrtnega izdelka ali njegovega dela.
Vzorec je varstvo vsakomur vidne nove slike ali risbe, ki jo lahko prenesemo na industrijski ali obrtni izdelek ali njegov del. Ne morejo pa se zavarovati fotografska ali kartografska dela, tehnični načrti in skice ali vse tisto, kar je v nasprotju z moralo in pravnim redom.

Blagovna oziroma storitvena znamka je varstvo znaka, ki je v gospodarskem prometu namenjen razlikovanju blaga oziroma storitev iste ali podobne vrste. Znak, ki je predmet prijave znamke, lahko predstavlja sliko, besedo, risbo, vinjeto, žifro ali kombinacijo le-teh.

Tipske oblike inoviranja
Priloga 4